

Companya

SETMANARI DE LA DONA

A les avançadetes, el sentinella aguanta, impàvid, la cruesa del fred.
Robes d'abric per als nostres soldats! Que no s'aturi la campanya
d'hivern. Dones! Mobilitzeu-vos totes en la croada contra el fred!

30
centims

DONES DE GRANS HORIZONS

Flora Tristan

El 22 d'octubre de l'any 1848 els treballadors de Burdeos inaugura-
ren un monument «a la memòria de Flora Tristan».

En l'acte de la inauguració, Vigier, un boter, feia el següent discurs,
en vers, de la pròpia collita:

Sí. Tots ens unirem per guardar nostres filles
de vendre llur honor per apagar llur fam,
perquè un raig d'esperança brilli en nostres famílies,
perquè els nostres vells tinguin pa.

Sí. Tots ens unirem. Que a les nostres milícies
hi dugui cada u cor noble i pit valent.
Perquè se'ns concedeixi, en nom de la justícia,
el dret de viure treballant.

Sí. Tots ens unirem! Per tal que la misèria
aparti de nosaltres sa corona de plors;
per tal que nostres braços, que fan fèrtil la terra,
puguin també collir-hi flors.

Sí. Tots ens unirem. I no per a venjar-nos,
que la clemència és dolça al cor de tot obrer.
No per a abrandar en flames, no per a sembrar ruïnes.
Units volem edificar.

TOTS i totes, qui més, qui menys, hem crescut muntanyes amunt i hem
vist l'horitzó dilatar-se i el panorama engrandir-se i canviar a mesu-
ra que pujàvem. Les cases, els tancats, tot allò que ha fet la mà de
l'home per tal d'establir separacions, anava desapareixent a la nostra
vista, mentre els camins, rutes i carreteres, tot allò que és llaç d'unió,
anava dibuixant-se com al conjur d'un llapis màgic.

Avui, en encapçalar amb aquest epígraf unes breus monografies, hem
escollit aquelles dones que han tingut del camp social la visió que té
l'excursionista del camp de la natura. Totes les precursoras, totes les
trescadores de camins d'avançada, han estat, qui ho dubta?, dones de
grans horitzons. Avui, però, en donar aquest títol, volem significar aque-
lles que s'han destacat per un sentit d'universalitat, fervents d'un ideal
d'internacionalisme que, si bé vibra en multitud de llavis, està molt lluny
encara del major nombre de cors.

Flora Tristan és una d'elles. Potser la primera que va sentir amb vehe-
mència i va veure amb més claredat la necessitat d'unió de tots els tre-
balladors per damunt de fronteres.

Neix a París a l'any 1803, de mare francesa i pare peruà. La claredat
i la mesura de l'esperit de la seva mare, l'apassionament i l'aventura de
l'ànima paterna, deixaren en ella un solc de lucidesa, de passió i de
neguit que explica tota la seva vida i la seva obra.

Orfena de pare als quatre anys, creix en la penúria, vivint d'una ín-
fima renda que els resta, just per a no morir de fam. El seu casament,
als disset anys, sembla dur una solució, però aquest acte inconscient,
dut a terme com a remei a una situació penosa, esdevé lligam insupor-
table als vint-i-tres. Del matrimoni neixen dos fills.

La seva vida té quelcom d'odissea, si ens transportem cap allà a
l'any 30 del segle passat; quan els viatges es feien en diligència i els
mars eren solcats, només pels ardis, en vaixells de vela.

Al marge de l'opinió pública, de la llei, Flora vol fer-se una nova vida.
Prompte es dona compte del que això vol dir. El treball de la dona no
té cap preu. Altrament, no pot pretendre professions més remunerado-
res, sense escola que la prepari ni costums que li n'obrin les portes. Va
a Londres, a Burdeos, al Perú, amb l'esperança de l'ajut familiar. La so-
cietat li és hostil; la llei, en nom del marit, la persegueix, i l'ajut familiar
se li nega.

La visió de la injustícia social, que primer se li ha presentat com un
mal fat de la dona sola, se li engrandeix en l'aspecte d'un mal social,
molt més vast i molt més profund. Torna a Europa, a París, a Londres.
Conviu en medis obrers. S'endinsa en els barris treballadors. Visita les
manufatures, on veu per primera vegada els «homes-eines» junyits a
una tasca esgotadora amb la qual no poden arribar a mantenir llurs
dones ni llurs plançons. Aquestes dones han de treballar i sovint ho han
de fer fins els més tendres dels fills. Baixa als tugurís infectes del barri

de Sant Gil, on s'arrossega una població mig nua, proveïdora de
presons i prostíbuls. La seva visió va eixamplant-se i la injustícia social
es va precisant. La idea de classe pren en ella una precisió molt anticipa-
da. Veu clarament la posició de la classe rica, «interessada només a
aferrar-se, a consolidar-se», i una classe treballadora inconscient, amb
la doble nafra de la misèria i de la ignorància. «Preneu consciència
—els diu—. Uniu-vos i sereu forts perquè sou els més nombrosos. Uniu-
vos i tindreu el dret perquè sou els més útils.»

I segueix lleialment inquirint amb un fi de justícia. «Amb la força del
nombre podreu dominar, però no tindreu altra supremacia que la de
l'esforç brutal i això no és pas encara la justícia. Heu d'aixecar-vos mor-
talment. Heu de valer més. Heu de defugir a taberna i el tuguri. Afegi-
reu la força del dret (que ja teniu en potència per què sou la classe
més útil) al dret de la força. Però com us aixecareu?»

I veu la dona, submissa, envilida, menyspreada, però creadora de
l'ànima, del caràcter dels homes.

El nivell baixíssim de la dona del poble és la més gran de les seves
misèries i la primera que hem de remeiar. «Sou esclaus perquè sou nats
d'esclaves.» «L'enviliment de les vostres dones és el mal de la vida
obrer. Enlaireu la dona i us enlaireu tots. Instruïu la dona i tots sereu
instruïts.»

A través del cor apassionat i de la lucidesa de cervell de Flora, fe-
minisme i socialisme es formen en una harmoniosa síntesi.

Amb lucidesa i abrandament d'il·luminada emprèn el seu peregrina-
atge per França. Dona la volta a aquest país, seguint l'itinerari dels
«Campagnons», associació obrera de perfeccionament de l'artesa
d'aleshores. Som a l'any 1837 (fa exactament un segle). Ja havia donat
a llum el seu primer llibre: «La necessitat de fer bon acolliment a les
estrangeres», i seguidament «Peregrinacions d'una pària», «Passejant
dins Londres», «La vila monstre» que és encara Londres. Una novel·la i
el volumet «La unió obrera», el més petit de tots però el més dens, tan
dens que se'n podria dir «El catecisme de l'obrer d'aquella època». El
publica recaptant almoines i el va distribuïnt gratuïtament a totes les
associacions obreres de les viles on passa i actua.

El sentiment dels interessos antagònics entre ambdues
classes socials és cada dia més viu en ella, però sense fel ni
odi. «La societat és egoïsta amb l'individu perquè és pobre.
Feu-vos forts amb la unió i l'elevació moral. Sou els braços del
cos social; sigueu també el cap i obtindreu els vostres drets,
sense necessitat d'emprar la violència.» I el seu camp visual
s'engrandeix més i més a mesura que afegeix la predicació a
l'obra escrita. «La unió obrera, procedint en nom de la unitat
universal, no ha de fer cap distinció entre els nacionals i els
treballadors i treballadores de qualsevol nació de la terra.»
«Heu de veure més enllà dels murs de la vostra casa, més enllà
de la tanca del vostre hort, més enllà del recinte
de la vostra ciutat, de les fronteres del vostre país.
Com més ampla serà la vostra unió, més forts
sereu.»

El Manifest Comunista va trigar encara quatre
anys a publicar-se. N'havien de transcórrer vint-i-
quatre per a què es fundés la primera Associació
Internacional de Treballadors. La llavor, però, era
llançada, i encara que la majoria ho ignorés, ho
era per una dona que com a dona havia sentit en
la pròpia carn la injustícia social; com a dona
conscient, pel feminisme havia
arribat al socialisme, i com a
dona de grans horitzons havia
sentit més enllà de l'internacio-
nalisme, que implica una idea
de fronteres; havia sentit la uni-
versalitat humana.

La mort se l'enduïa l'any
1844, extenuada, venguda per
l'esforç gegantí de l'acció duta
a cap pel seu afany de realit-
zar LA UNIO OBRERA.

És de creure que si la mort
no l'hagués tallada als quaran-
ta anys de vida i als vuit de
treball, les primeres associa-
cions obreres no haurien comès
l'error de prescindir de la mà
d'obra femenina, desvaloritza-
dora dels salaris.

MARIA PI DE FOCH

EDITORIAL

CONSIGNES DE LA UNIO DE DONES DE CATALUNYA LA DEL DIA DEL NEN

TRENTA-VUIT GUARDERIES PER AL 8 DE MARÇ

EN aquests dies s'està celebrant en tot el territori addicte a la República la festa del nen, en virtut de la qual tots els nens rebran joguines i llibres de mans de l'Estat. La República, atenta sempre i respectuosa amb els desitjos i les aspiracions populars, vol que els infants tinguin aquests dies de gener la plena joia de llurs anys. En aquest any i mig de lluita s'han posat sempre en primer pla les atencions pels nens; el nombre crescut de guarderies, d'escoles, de cases de la gota de llet, de sanatoris, etcètera, que en tan poc temps han estat inaugurades pel Ministeri d'Instrucció Pública; la gran obra realitzada també pel Govern de la Generalitat, així com l'entusiasme i l'èxit amb què han anat treballant les organitzacions privades, entre les quals s'ha de destacar l'obra d'Ajut Infantil de Reraguarda, són una prova contundent de què a la nostra Espanya antifeixista és el nen, la seva vida i la seva felicitat, la preocupació fonamental dels nostres governs. I és que el major o menor nivell d'atenció a la infància és un dels mitjans més segurs de judicar el grau de civilització i progrés dels pobles. Per això nosaltres, antifeixistes dels pobles hispànics, lluitem, al mateix temps que per la independència de la nostra pàtria, per la cultura i la felicitat dels nostres pobles i dels nostres fills.

La Unió de Dones de Catalunya no podia restar al marge d'una causa tan justa com és la de treballar pel benestar dels nostres fillets. És a nosaltres, les dones, qui interessa en primer lloc la sort dels infants, i és a la Unió de Dones de Catalunya, l'organització per excel·lència de la dona, a la que correspon un primer lloc en la tasca magnífica de responsabilitat que aspira a aconseguir. Els infants han d'ésser sans, feliços, i han d'anar ben nutrits. «S'ha d'assegurar, en primer lloc, el menjar dels nostres fills» diuen les mares. I en recollir aquest crit de les dones catalanes, en fem una conclusió del nostre Primer Congrés Nacional i un de's principals punts del nostre programa: «Menjadors infantils», «Guarderies pels infants».

Per això avui, en la festa del nen, la Unió de Dones de Catalunya ratifica el seu afany d'ajudar els nens, i ultra col·laborar amb altres organitzacions en el lliurament de joguines, llibres i llamins per als menuts, es planteja la necessitat imperiosa i d'urgent realització de portar a terme l'obertura de trenta-vuit guarderies a Catalunya, una per cada comarca. És una consigna, la nostra primera consigna col·lectiva. La llancem a tots els nostres comitès de comarques. És necessari que els nens catalans tinguin també una llar comuna on llurs mares puguin deixar-los amb tota tranquil·litat abans d'anar al treball, segures de què les companyes que en tenen cura ho faran com si es tractés de llurs propis fills; és necessari que les treballadores puguin anar a les fàbriques sense la preocupació del clàssic «què menjaran els meus fillets avui?». A la guarderia la mantenició dels petits hi deu ésser assegurada. I també uns bons metges, pedagogs i higienistes, que són indispensables a la vida plena i feliç dels infants.

8 de març del 1938, jornada internacional de la dona! Que per aquest dia sigui ja un fet l'existència de les trenta-vuit guarderies catalanes. Que cada comitè es posi immediatament a la tasca. Que ens vinguin a veure, ací a Barcelona, totes les companyes que tinguin dubtes sobre la manera de realitzar les nostres consignes.

Per una UNIO DE DONES POTENT I EFICAC. Per les nostres primeres trenta-vuit guarderies! Pel compliment de la nostra consigna! De pressa, tot seguit! Tots els comitès al treball!

DOMINGUEZ
37

Les dones de l'heroisme

Mare...

sóc fort..., però sóc home..., i ésser home és ésser infant...!
mare..., mare...! mare...!

els meus llavis..., les meves dents..., la meva sang, mosseguen el teu nom.

el teu nom petit..., petit en carícia, petit en besada...!

mare..., mareta bona...!

sóc el teu infant, mare...!
només el teu infant...!

el teu nom, mare, clavat tan a fons, m'arrenca planys de dolor quan estic sol i penso en tu.

i voldria esborrar aquesta borratxera negra per a tornar als teus braços, mare, i oblidar aquesta dolor d'avui...

tu, amb els teus ulls plens de tendresa, tornaries a veure'm com llavors, assegut als teus genolls i demanant-te petons...

i les teves mans netes d'obra jugarien entre els meus cabells per a esguardar-te en els meus ulls...

i a la fi no seria sinó el nen-joguina, adormit a la tebior de la teva carn...

mare..., mare...! mare...!

en aquest avui ja no sóc un nen ni demano res, sinó ofegar-me en l'odi...!

tu, mare, que vares ésser jove, ara estàs retuda, doblegada com una cosa inútil...

i si sabessis...

és ara quan la vida té tot el seu sentit i quan jo sóc més fill teu i tu més mare en la maternitat de totes les dones d'espànya...

perquè ja no puc ésser el teu nen...

he d'arrencar-me la carn a les xarxes d'espines i enfonsar el cap entre el fang per a deixar passar l'odi...

i robar al company caigut al meu costat les sabates sagnants i enfonsar la baioneta en quelcom espantós, de febre...

com vols esborrar aquesta dolor d'avui?...

com vols sentir-me el teu infant si no oferint la meva vida per a poder dormir-me com llavors..., als teus braços bons?

per totes les mares que com tu tenen fills-infants, he de fer la meva guàrdia...

ferm contra l'odi, contra tots els que volen retre les nostres mares, contra tots els que cobreixen llurs fronts de solcs de cansament i llurs ulls de llàgrimes...

contra tots els que no ens deixen posar les nostres carícies en el dolor del seu últim cansament...

Pilar CASTILLO

RODANDO VAN LOS CAMINOS

Rodando van los caminos,
cauces de lucha y violencia
labrados de horas de espanto,
los evadidos de guerra.
El desaliento y los trajes
rotas rejas de miseria.
Anchos paisajes los ojos
de vejaciones cruentas.
Allá quedan los hogares
final de sus vidas hechas;
los campos que acariciaron
noches y albas en espera;
los familiares vencidos
viva semilla dispersa...

Cómo gritan su silencio
los evadidos de guerra...

Prisiones y asesinatos
en el horizonte dejan;
una madre llora al hijo
que al marchar se le perdiera,
en martirio desdoblado
de entrañas terror y ausencia...
¡Qué maldiciones anuncian
los eyadidos de guerra!...

¡Y qué clamor de victoria
en sus conciencias despierta!...

María Luisa de IRIARTE

Confeccionant rondes que han de transformar-se en divises.

Junt a un cartell animador de les dones antifeixistes, les noies de la fàbrica Volari reparen les bobines.

Les obreres de la fàbrica Volari

Tot per la guerra! És el crit unànime, la consigna fonamental, de tots els antifeixistes, que vibra en la nostra terra. Tot per la guerra! Semblaria, doncs, una paradoxa que es fabriquessin aquestes rondes finíssimes, aquestes blondes de bells dibuixos, de florejos eteris, mentre ens afanyem a buscar robes gruixudes de bon abric perquè el fred no entumeixi els cosos dels nostres combatents que lluiten per la llibertat... Però és així, no ho estranyeu.

COMPANYA, fidel a la seva norma de germanor vers les companyes que treballen, ha visitat la fàbrica Volari, de rondes i teixits. Cent vint dones antifeixistes i un grup de tècnics: heu ací el personal que dedica el seu temps i el seu entusiasme a una tasca minuciosa de combinar dibuixos, de trenar els fils finíssims que les màquines transformen en belles rondes.

BLONDES SÓN DIVISES I DIVISES SÓN QUEVIURES I ARMAMENT

Són aquestes rondes i aquestes blondes que travessen les fronteres i els mars per a ésser convertides en divises que ens permetin comprar tota mena de material per a combatre el feixisme.

Es un carrer silenciós d'Horta. Allà la fàbrica Volari mou les seves màquines, que teixeixen rondes i blondes per a l'exportació. Regna l'activitat, l'animació d'un niu d'abelles en tots els departaments. Les companyes que hi treballen ens miren amb simpatia quan saben que les visitem en nom de COMPANYYA. Totes coneixen i estimen la nostra revista, la «seva» revista, ens diuen elles. I llur interès creixent culmina amb la decisió de formar un «Grup d'Amigues de COMPANYYA» dintre de la fàbrica.

No solament per a divulgar-la, sinó per a procurar que totes les dones que coneixem tinguin la sort de llegir COMPANYYA — ens diu una jove neta resolta i somrient.

Enraonem amb les obreres. En totes elles hom sent el batec heroic de la veritable antifeixista catalana. Totes són conscients de què llur fàbrica no sols té l'interès del treball alliberador, sinó també que contribueix amb llur esforç a donar al país l'estabilitat econòmica, ara en aquests moments més necessària que mai.

Pilar Ibáñez, una noia jove i intel·ligent, ens conta les activitats que realitzen directament «per la guerra»:

— Sóc la responsable d'un grup de companyes donadores de sang,

de les quals algunes han servit ja per la transfusió a ferits de guerra; contribuïm setmanalment per ajudar els refugiats, la tragèdia dels quals sentim com a pròpia; fem gerseis per als combatents en les hores de lleure; organitzem campanyes a favor de l'ajut a Madrid; enviem donatius a Ajut Infantil i al Socors Roig; volem fer, en fi, tot el que puguem per la causa antifeixista.

Ens explica també com s'han preocupat de llur cultura i que han fundat una biblioteca i estan organitzant activitats culturals.

I aquesta noia, que va entrar a treballar essent encara una nena — fa dotze anys que va a la fàbrica —, acaba dient-nos com després del 19 de juliol ha sentit dintre seu una total transformació i que no s'aparta del seu enteniment la idea d'ésser una militant ben activa del seu sindicat.

Després conversem amb una obrera de mitja edat, que treballa en els telers junt amb la seva filla, una noieteta de setze anys. Les dues dones mostren el més gran entusiasme per la causa del poble.

Preguntem:

— Heu millorat d'ençà del dinou de juliol?

I aquell grup de dones, de treballadores que havien après un ofici per a guanyar-se la vida, contesta unànime:

— Ja ho crec! Estem molt millor que abans!

Estan d'acord totes, tant la dona que s'ha envellit al costat de les màquines com la noieteta de quinze anys, que ens contesta:

— És clar que ara estem molt millor! Tenim un consell obrer en la direcció de la fàbrica, i a totes ens interessa per igual. I com que som nosaltres mateixos, coneixem les nostres necessitats i almenys tenim un sou setmanal més remunerat; abans, el sou més alt de la setmana era de vint-i-set pessetes; ara en guanyem fins a setanta...

Un detall eloqüent: per a fer la visita a la fàbrica ens ha rebut i acompanyat un dels membres del consell d'empresa: una dona, la companya Montserrat Vilasol, obrera qualificada que ha assolit, mitjançant el treball constant, l'esforç i l'estudi, formar part del personal tècnic: combina dibuixos amb números diminuts que senyalen automàticament el recorregut dels fils a través de les màquines. És un exemple del que pot la perseverança i la voluntat de la dona que treballa, i també de la bona treballadora antifeixista. Montserrat Vilasol, amb el seu treball a la fàbrica i a favor de les reivindicacions de la dona i del poble, és un bon símbol per les companyes de la fàbrica que acabem de visitar.

CRIDES A LES MOBILITZADES

VOLEU TREBALLAR?

En iniciar-se aquesta secció de treball, l'Institut d'Adaptació Professional de la Dona vol, per mitjà de COMPANYYA, donar a conèixer totes aquelles activitats de treball que, dimanades de l'Institut o vinculades a ell, puguin interessar a les dones.

Avui donent difusió a la convocatòria que per a cobrir diverses vacants de personal femení de presons publica el Diari Oficial de la Generalitat del dia 20.

Aquesta activitat de la dona a les presons fou iniciada l'any 1931 per la República, substituint el personal masculí a les presons de dones per zeladores femenines. Ara ha estat ampliada per la Generalitat de Catalunya, dotant el Correccional de Dones de personal femení.

Aquesta professió encaixa dintre de l'esperit de la dona que vol col·laborar a forjar la nova societat fins arribar a què les presons de l'Espanya que neix siguin establiments pedagògics depuradors mitjançant el treball i la cultura.

Endavant, doncs, companyes. L'Institut d'Adaptació Professional de la Dona us desitja força èxit en aquesta tasca educativa que cal emprendre en els correccionals de la República.

L'Institut d'Adaptació Professional de la Dona obre una mobilització restringida per aquelles obreres que, sabent almenys llegir, escriure i les quatre regles, vulguin esdevenir tècniques mecàniques, químiques o electricistes. Lloc d'inscripció: estatge de l'Institut, Còrsega, 325, de deu a una i de quatre a sis.

Finalitza el termini el dia 6 de gener.

Vacants dues places de cap de serveis del Correccional General de Dones, i essent igualment necessari cobrir dues places de la plantilla d'auxiliars del mateix establiment, procedeix, en virtut del que disposen les Ordinacions dels Serveis Correccionals, decret del 10 de novembre propassat, convocar concursos per a la provisió de les esmentades vacants.

(Decret de la Conselleria de Justícia del 15 de desembre del 1937.)

Amb molta habilitat, aquestes dues noietes tallen les rondes ja acabades.

La companya Nati, al peu de l'ardidor, en el qual està treballant fa vint-i-cinc anys. Amb ella treballa la seva filla.

ELS TRES DESITJOS PER 1938

L'adveniment de l'any 1938 ens ha acabat de cimentar la fe irrevocable que tenim en el triomf del nostre poble i el desig de guanyar ràpidament la guerra. La presa de Terol, la resistència heroica dels nostres soldats davant l'allau de l'Exèrcit italo-alemany que voldria arrabassar-nos la ciutat conquerida, ha coincidit amb els últims dies del 1937 i amb els primers del 1938 i ha servit per abocar un doll immens d'entusiasme entre la massa antifeixista del nostre país. En aquests primers dies de l'any nou tots estem pendents dels comunicats de guerra, tots pensem en el front, tots anhelem la victòria. COMPANYY ha pogut tenir la certesa d'aquesta afirmació a través d'una enquesta amb diferents personalitats populars i polítiques i combatents. Heus ací el que més anhelem quatre persones ben conegudes del poble català:

1r.—La incorporació efectiva de totes les noies de la reraguarda per a assolir amb el màxim esforç una unitat completa que ens ha de portar a grans passos vers la victòria.

2n.—Intensificar la producció; és dir, **supressió absoluta** de tota mena de festes i treballar quantes hores siguin necessàries, acabant amb els horaris fixos, perquè als fronts no els manqui res en absolut.

3r.—Que la comissió que hem fet amb totes les organitzacions juvenils, masculines i femenines, junt amb representacions dels pobles vasc i astur, tingui la plena col·laboració del poble espanyol per a assolir que tots els refugiats trobin en la nostra terra l'ajut moral i material necessari que els faci comprendre el veritable sentit antifeixista.

En resum, unitat, sacrifici, esforç i austeritat: aquest es el màxim desig, perquè si no estem empapats d'aquest sentit no podrem aixafar definitivament el feixisme invasor que vol destruir el món.

Que l'any 1938 sigui portador de noves victòries i que brilli altra vegada a Espanya el sol de la llibertat, de la pau i de la justícia.

Montserrat Martínez, presidenta de l'Aliança de la Dona Jove.

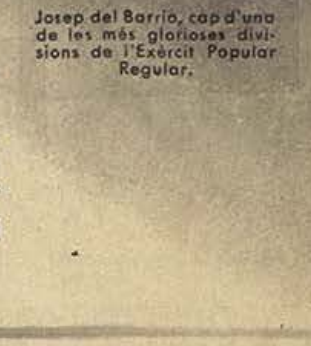
1r.—El desig fonamental de tots els antifeixistes és el de guanyar la guerra el més aviat i de pressa possible. Per aconseguir-ho és indispensable la constitució i funcionament actiu dels Comitès de Front Popular Antifeixista en tots els pobles de l'Espanya lleial. Han de formar part d'aquests Comitès tots els partits polítics i organitzacions sindicals antifeixistes, i com a garantia del bon rendiment dels mateixos és necessària la constitució dels Comitès d'Enllaç U. G. T.-C. N. T., que al mateix temps asseguraran a les masses treballadores el manteniment de les conquestes revolucionàries i augmentar-les tant com permetin les necessitats de la guerra.

2n.—Que s'aconsegueixi establir una estreta relació entre els soldats del front i els obrers per tal que sigui possible impulsar la neteja a la reraguarda de tots els enemics camuflats, assolint així una actuació enèrgica i activa de tots els ressorts de governació i justícia.

3r.—Que tots els antifeixistes, donant-se compte de la importància que per a la causa de la llibertat representa guanyar la guerra, treballin fermament per tal que el nostre Exèrcit estigui ben atès i les indústries de guerra treballin sense descans per a atendre les seves necessitats, sense entretenir-se en mirar festes i hores de treball.

DEL BARRIO

Josep del Barrio, cap d'una de les més glòries divisions de l'Exèrcit Popular Regular.

1r.—Que s'acabi la guerra. I no afegeixo «amb la nostra victòria» perquè, com que no pot ésser d'altra manera, fóra una frase innecessària.

2n.—Que es realitzi la unitat de la classe obrera.

3r.—Que la desfeta del feixisme a l'estranger, que serà la continuació de l'esclafament del feixisme a Espanya, sigui el més aviat possible, per tal que el món sencer pugui fruitir d'aquest esdevenidor d'alegria en el treball, llibertat i justícia, i progrés en tots els aspectes, que ja constitueix el present magnífic dels nostres germans de la Unió Soviètica.

MARGARITA NELKEN

Margarita Nelken, diputada al Parlament de la República i gran amiga de Catalunya.

El popular actor còmic del Noietats, Jesús Royo, que també ha volgut parlar per COMPANYY.

1r.—Que s'acabi la guerra, amb el triomf de les armes republicanes, com és natural.

2n.—Més unitat entre el proletariat que en 1937.

3r.—Un món més humà i sense ambicions.

JESÚS ROYO

La dona xinesa s'incorpora a la lluita

EL poble xinès, víctima, com nosaltres, de les ambicions de l'imperialisme, organitza la defensa contra l'invasor, i la dona xinesa, que des del primer dia de la guerra ha sabut posar-se al nivell de la situació, pren cada dia una part més activa en la salvació del seu país.

Acaba de formar-se a Yung-Nang un batalló de xoc compost de cinc-centes dones, totes elles voluntàries, i ha estat completament armat per ordre de les autoritats militars i serà enviat pròximament al front.

A l'entrada de les nostres forces a Terol, el poble fraternitza de seguida amb els soldats. Aquesta dona que somriu a primer terme ens mostra l'alegria de l'alliberament.

TEROL

Hi ha una claror de goig en els seus ulls en donar-nos la breu però eloqüent resposta. Com mou mirar les amples terres alliberades... Endavant!

EVACUATS

Avancem per les ardents terres aragoneses, fumejants encara dels combats. Un pont destruït desvia el camí. Vénen camions plens de dones i infants. Passa la caravana. Davant els soldats s'ou la veu d'un brivall que crida «Visca l'Exèrcit Popular!». I els camions semblen sembrats de punys en l'aire. Però se n'atura un i ens llancem al seu encontre. Noies joves, que riuen i canten, i comenten «la sort que han tingut de veure's alliberades de les grapes feixistes».

—No és sort —interromp una morena decidida—: és la lluita grandiosa del nostre Exèrcit per a salvar-nos... —

Però una dona de quaranta anys plora:

—Allà quedaren morts el meu company i el meu fill. Els matats els van assassinar perquè eren antifeixistes.

—...

—Benaurades vosaltres, que aneu a Terol. Jo no volia sortir-ne. Hi tornaré aviat.

La veu de la noia es perd mentre s'allunya el camió.

PRESONERS

Quan ja ens acostem a Terol, dos grans grups d'homes es creuen amb nosaltres. Quasi tots amb cares ferrenyes, robes estripades, misèrrimes, gairebé descalços. Alguns somreien, però, i amb el puny en l'aire saludaven. A cop d'ull es notava la diferència: els nostres soldats que els escoltaven, de cosos vigorosos, equips perfectes, ben alimentats, marcaven clarament la diferència entre l'Espanya republicana i la dels facciosos.

—S'han fet uns quatre mil presoners— ens informa un oficial.

TEROL

Rera les puntes de les baionetes dels nostres heroics combatents apareix la ciutat. De lluny veiem onejar la bandera de la República. Arreu banderes, a les botigues, a les cases, de totes les mides, anticipant la victòria final.

Trafec incessant de la ciutat, que s'organitza sota l'esguard curós dels homes del Govern: Exèrcit, Sanitat, tal com requereix el canvi feliç de Terol.

Parlem amb els soldats, amb el poble que encara hi resta; sempre el mateix: entusiasme encoratjador. I aquell poble que no plorà mai essent esclau, plora avui de goig en trobar-se lliure.

Ens expliquen monstruositats comeses pels facciosos; ens parlen del valor i de la serenitat dels nostres soldats.

Algú no vol sortir de Terol, malgrat assegurar-los que és per una breu absència, que ja hi tornaran aviat.

Un fort canoneig convenç algunes dones que, amb llurs fills als braços, es feien repatànies a abandonar la ciutat.

Els últims reductes dels facciosos són batuts per la nostra artilleria.

—En el Seminari es volen fer forts, però no trigaràn a rendir-se— ens diu un soldat jove.

En el Seminari es combat, efectivament. Però el foc de la nostra artilleria obliga els facciosos a hissar bandera blanca.

Les nostres forces paren el foc, i els facciosos ametrallen de nou; vell procediment de traïdors. També s'escluden rera de nens i dones de la població civil. Un miler en deuen tenir en el Seminari.

COMPANYA no podia mancar a les jornades glorioses de la deslliurança de Terol. COMPANYYA vol portar la seva visió de les jornades heroïques a cada dona de Catalunya, el vibrar de la terra mateixa que fa solament uns dies encara petjaven les hosts invasores feixistes.

I anem enllà, per les terres d'Aragó. Per les terres aragoneses reconquerides per a la República, pel nostre gloriós Exèrcit Regular Popular, que una vegada més ens porta vers la independència nacional.

—No passareu del poble de Barracas— ens diu sentenciosament un vell, intentant espantar el nostre afany, quan, engrescades, li diem que anem a Terol.

Barracas. —Homes de l'Exèrcit, canons, moviment de guerra. En la Comandància som autoritzats per a posar-nos en contacte amb l'Alt Comandament, a Mora de Rubielos. La comissió de la Unió de Dones de Catalunya, que ve amb nosaltres, formada per les companyes M.ª Dolors Bargalló i Manuela Martí (amb la missió d'oferir la seva valuosa ajuda a les dones i als nens dels pobles alliberats), bota alegrement...

Devorem les distàncies. Ja a Mora de Rubielos i obtinguda la corresponent autorització per a arribar a Terol, preguntem:

—On comença el territori reconquerit?

—A quaranta quilòmetres endarrera— ens respon un valent veterà.

Una mostra del perfecte i abundant material que posseeix avui el nostre valent Exèrcit Popular Regular.

Els combatents ens relaten, satisfets, com fou el setge de la ciutat, com la reconqueriren; però no ens parlen de llur coratge i heroisme.

Contemplant el terreny, les fortificacions que semblaven invulnerables, les enormes quantitats de material bel·lic que tenien els feixistes, hom pot fer-se càrrec de l'embranchida i coratge, la ràpida actuació victoriosa del nostre Exèrcit Popular Regular, que ha expulsat els invasors fins a setze quilòmetres més enllà de Terol i recuperat un territori de molts quilòmetres quadrats.

RETORN

Els carrers de Barcelona semblen un gran camp de pancartes i de banderes. La reraguarda vibra d'entusiasme i en una manifestació enorme rei homenatge d'adhesió al Govern i també d'admiració a l'Exèrcit Popular Regular.

Hi són tots. És l'autèntic Front Popular, eix de la victòria. Són els mateixos que amb l'Exèrcit prengueren Terol, la gesta que marcarà època en els esdeveniments d'aquesta guerra d'Espanya quan, el dia de la victòria, es faci balanç dels nostres grans triomfs.

Una pancarta que passa diu exactament:

«Terol és el principi del fi.»

Guàrdies d'assalt que ajuden els evacuats. Quin contrast entre l'horrible conducta envers les dones i les vexacions a què estaven sotmeses sota el jou feixista!

Una anarquista a la U. R. S. S.

BELDA està ja de retorn. Ha vingut radiant, segura, optimista. Potser temia, com sempre hom tem en realitzar una il·lusió que ens és volguda, de veure-la fracassar, i ella l'havia posada en l'immens país dels soviets. Per això ara està tan contenta i parla com parla dels camarades de la U. R. S. S., de les millores aconseguides, de la transformació del país, de's nens feliços... En parla amb passió, fagosament, com un volcà, o com un torrent al que res ni ningú no pot deturar. Belda té amb ella la veritat; ha vist i per això creu. I per això parla així.

—Què és allò que t'ha agradat més?

—Com a mestressa que sóc, m'he dedicat sobretot a veure coses dels infants, i n'estic entusiasmada. Són admirables les atencions que es donen a la infància, que allà mereix tots els respectes. Els altres països del món han de prendre exemple del que a la U. R. S. S. es fa amb els infants.

Vaig anar allà una mica mal disposada contra aquell Estat, que, segons m'havien dit, obligava les mares a lliurar-li els fills per a fer amb ells allò que li vingués bé. I això és fals; s'ha de destruir la mentida sense perdre temps. La mare és lliure com el fill. Té, això sí, el dret d'usar les cases-bressol, els jardins d'infància, els palaus dels pioners..., de tota una sèrie d'institucions establertes per l'Estat en benefici dels infants; però elles, les mares, són sempre les més lligades al nen i les que decideixen en tot la sort del menut.

—Què és això del palau dels pioners?

—Una cosa que no es pot imaginar, magnífica, ideal. N'hi ha per tot arreu, però el de Leningrad és d'una instal·lació superba. Era tot plegat tan nou, tan bell, tan perfecte, que per uns moments vaig pensar (us ho dic francament) que estava tan ben preparat per als turistes. L'han col·lunada tant la U. R. S. S.!

Aquesta desconfiança de Belda s'esfumà ben aviat amb les proves, segons ens diu després.

—De seguida ens vàrem trobar amb quaranta-sis noies de les colònies espanyoles. Hauríeu d'haver sentit llurs comentaris! «Allà, ens deien, hi ha centrals elèctriques, i fem proves amb els raigs de llum per a projectar-los sobre els trens o els vaixells, fer-los anar per allà on volem i moltes altres coses. Com els enginyers de veritat.»

—Es respectada la personalitat del nen?

—Són respectades les seves aptituds, les seves inclinacions, la seva fantasia. Hi ha clubs d'inventors, on cada noi s'assaja i realitza les seves creacions, que són preses seriosament pels grans.

—I els mestres?

—Són magnífics. He vist un xicotet espanyol que escupí a la cara del seu mestre, i ell, amb tota la naturalitat, s'aixugà la cara i li digué tan sols: «Això no es fa!» Un altre trencava de sis a vuit vidres diaris, i un dia va agafar un ganivet i l'esgrimí contra un altre noi; el càstig fou portar-lo a un sanatori per a nerviosos i tractar-lo com un veritable malalt.

Belda ens conta moltes més coses, sobretot dels nens de la U. R. S. S., tantes i tan boniques que voldríem explicar-les una a una a les nostres lectores per a què veïessin bé fins a quin punt és possible la felicitat dels petits ciutadans d'un poble lliure i feliç. Però per avui farem punt final.

LA MADRE TERRA

CINEMA

"**M**ADRE Tierra», pel·lícula basada en la novel·la de l'escriptora nord-americana Pearl Buck, titulada «La buena tierra» (The good Earth), és una de les cintes més ben reeixides de les que últimament han estat llançades al mercat pels laboratoris de Hollywood. És degut a què reuneix les condicions indispensables per a fer un bon film, que són un bon tema, un bon director i uns bons artistes.

La novel·la de Pearl Buck té el valor del material escrit sobre una realitat observada amb el contacte: la vida dels camperols xinesos. Uns anys passats amb aquell poble inspiraren a l'escriptora estrangera el tema punyent de «Madre Tierra». Paul Muni i Louise Rainer hi fan una interpretació acurada, discreta, de veritables artistes, en llurs rols d'asiàtics. El famós director ha respost plenament al material escrit i inènsament humà que ha tingut a la seva disposició per a fer-ne un bon film.

Sota el punt de vista rigorosament de crític cinematogràfic és una obra d'altura: fotografia bona, mobilitat, ultra les tres condicions primordials que més amunt hem apuntat. Però pels que senten interès pel fons social i veuen en el cinema un mitjà d'influència directa o indirecta per a la formació de la mentalitat de l'individu, aquest film, reflexe fidel de la novel·la, s'aparta per complet de la realitat general, de la realitat de conjunt del poble xinès, i conté un fons contrarevolucionari.

Paul Muni i Louise Rainer, els notables artistes amics de la causa de la República espanyola, en els respectius papers de Wang Lung i O'lan, de «Madre Tierra», l'èpica novel·la del poble xinès.

Louise Rainer, protagonista de «Madre Tierra», que alterna les activitats cinematogràfiques amb la seva acció antifeixista. Actualment està recorrent Mèxic en una «tour-née» de propaganda per Espanya.

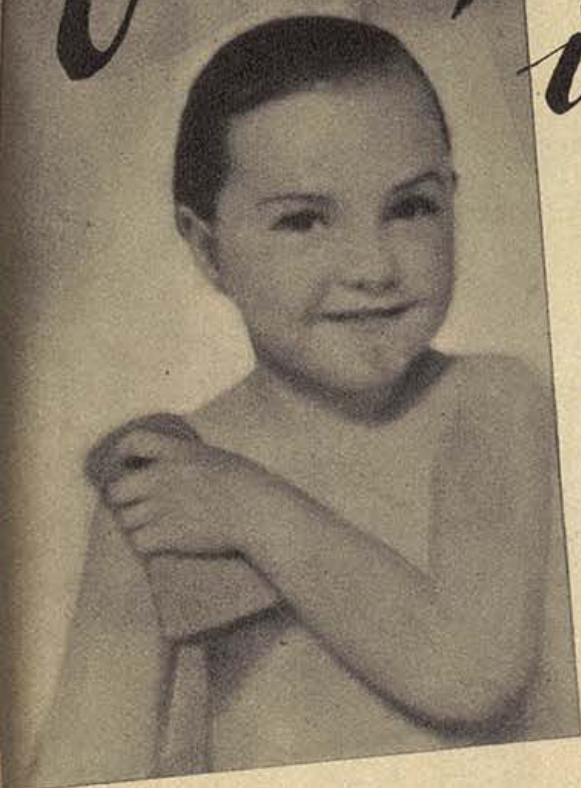
La primera part del film, la millor, tracta de la injustícia social que pesa sobre el poble, contrastant amb els privilegis de les grans famílies xineses, amb la consegüent esclavitud de què és objecte el primer. Es remarca especialment la misèria en què viuen els pobres camperols i això provoca en l'espectador un sentiment de protesta contra la desigualtat de classes. S'accentua aquest sentit revolucionari de «Madre Tierra» en el període de motins, motins contra les castes privilegiades que àdhuc l'espectador indiferent justifica i aplaudeix.

Però quina és la solució de Pearl Buck i que segurament és acollida amb gran alegria pels productors nord-americans, que adopta en el cas típic del camperol pobre que ens descriu? La casualitat enriqueix el treballador de la terra, i el posa en la situació de privilegiat, i fa de l'individu un patró que, malgrat les seves debilitats i vicis, és en un moment donat el salvador dels pagesos de la seva regió.

Com pot veure's, aquesta solució no sols provoca en l'espectador una actitud de complaença vers la nova riquesa de l'antic camperol miserable, això de caire antirevolucionari, sinó que, demés, és una solució irreal i il·lògica, ja que per les persones conscients de la realitat social és clar i evident que la llibertat i el benestar dels camperols xinesos sols s'aconseguirà per mitjà d'una lluita contra els terratinents, els opressors, els privilegiats, que a Xina, com a Espanya i en el món sencer, són la representació vivent de la reacció i del feixisme.

En síntesi, la pel·lícula és bona, però no ens hem de deixar enganyar per la subtileza amb què Pearl Buck i els productors iankis ens presenten solucions que podrien adormir l'esperit revolucionari.

Perquè el vostre infant faci goig.

no permeteu que se les fiquin a la boca. Aquest vici ja és prou lleig d'ell mateix perquè calgui parlar de les seves conseqüències: deformació dels ossos de la boca, deformació del dit, engoliment de totes les porqueries, etcètera.

Un altre mal costum que, com tots, és fàcil de corregir si us hi poseu des del primer dia, és el de rosegat-se les ungles. Tingueu la paciència d'impedir-ho cada vegada, i tal·leu-les-hi

que consisteixen en una bosseta per a ficar-hi la mà sencera, i un lligam que l'ajusta al monyó.

3. La cara.—No arribaré a dir que la cara d'un infant no és bonica si és bruta, però sovint la deixadesa fa oblidar-ne la formosa. El nas humit, els ulls lleganyosos, les dents descurades són sempre desplaents. I això és ben fàcil d'arranjar amb una bona ensabonada, un mocador i un raspall per a les dents. L'ensabonada de cada matí no ha d'agafar just els límits de la cara, sinó que ha d'arribar a les orelles i passar pel coll fins al clatell. Cada vegada que s'embruti s'ha de tornar a rentar, d'una manera es-

L'INFANT: EL NOSTRE ESDEVENIDOR

És molt conegut ja el tòpic de què l'infant d'avui és l'home de demà, i per veritable s'ha usat tant que ha arribat a perdre bon tros del seu valor.

Però la guerra actual té la virtut de revaloritzar moltes veritats i de fer-les renèixer amb tota la intensitat; hem trencat la capa de frivolitat que ens amagava la vida i tenim el valor de considerar i emocionar nos davant les coses profundes i elementals. Així amb els infants.

Tal vegada s'ha parlat i s'ha escrit massa sobre d'ells i s'ha fet massa poc. La sensibilitat burgesa hi acudia com a tema. Eren ocasió i motiu de consideracions sentimentals; funcionaven juntes benèfiques i les senyores anaven i venien, omplint llurs ocis amb tan delicat pretext.

L'afany pedagògic venia a ésser molt sovint un pretext també, quan no era un immoderat desig de captar-se per a ells, sense esperar el desoert de la consciència, un ésser dòcil ja per sempre. I mentrestant, després de tanta declamació i retòrica, les coses quedaven com sempre. La literatura, la novel·la sobretot, ens ofereix temes de nens abandonats, en mig de tots els tràgics, de totes les cruïres i de totes les amargors de la vida, aclaparats pel pes d'una extrema soledat. Galdós i Baroja, amb la cruïra típica de llurs produccions, ens descricuen pàgines magistrals de nens rodaments, vagant pels carrers misers, patint fred i fam i, el

que és més trist, sense aquest mínim de protecció davant la realitat nua de la vida que s'oferia amplament, amb tota la seva misèria, en llurs tendres consciències.

Què podia esperar se d'una societat, d'un món que tan poc sabia valorar els seus tesoros del demà, la font de la seva renovació? Avui tenim, desgraciadament, masses proves del que d'aquest món podem esperar. En canvi, l'interès profund que pels problemes de la infància sent el nostre poble és una mostra clarivident de la consciència que d'ells té de què són el millor que posseïm, de què ells constitueixen el nostre esdevenidor.

En aquests dies en què la tradició i els costums de tots els països han establert festes i presents no hem de suprimir-los sota el pretext d'una austeritat que per als infants és força d'una excessiva duresa.

En mig de tots els rigors de la guerra, la delicadesa, l'alegria i fins i tot la felicitat han de donar llurs fruits; sota un ànim ple de fermesa i un xic rígid ha de quedar el nostre cor ben obert i sensible a tot el bo.

Hem de procurar que ni un dels nostres infants es trobi sol, trist, sense un escalf amorós que el reconforti. Tots han de sentir-se delicadament atesos, sense, però, que se'n faci massa ostentació. El goig de la festa, l'alegria, han de fer brillar llurs ulls com si no hi hagués guerra, com si la victòria estés ja entre nosaltres. — MARIA ZAMBRANO.

Dones: contribuïu a què tots els infants tinguin llur festa; trameteu-los joguines i llibres, o donatius per adquirir-los. No resteu insensibles a aquesta crida. Penseu en llur joia i en llur somriure.
La Comissió Nacional de la Festa del Nen us ho demana i espera la vostra contesta a passeig de P1 Margall, 52.

PER a què l'infant faci goig n'hi ha prou amb què sigui sà i vagi ben menat. Més endavant parlarem de les regles bàsiques per aconseguir una cosa i altra. Avui començarem pels detalls més elementals, establint unes normes pràctiques a l'abast de tothom. Fixem-nos en l'aspecte exterior de l'infant. Heus ací com podem millorar-lo:

1. El pentinat.—Abans de començar a parlar-ne podem donar per suposat que cada infant té la seva pinta pròpia i que és vigilada no solament l'aparició de paràsits, tan fàcils d'encomanar, sinó també la caspa, la sequedat o el greix excessiu dels cabells, les clapes, etcètera. Parlem, doncs, del cabell sà. Per a conservar-lo bé s'ha de rentar sovint i pentinar cada dia tantes vegades com calgui. Si l'infant és grandet (dos anys i mig o tres) pot començar a manejar la pinta tot sol, i perquè ho faci no hi ha com arreglar-li els cabells d'una manera senzilla. Procureu que siguin prou curts perquè es puguin rentar sense haver-s'hi de pensar massa. Als nois acostumeu-los a rentar-se el cap a la dutxa matinal i a fer-se la clenxa abans de seure a taula o de sortir al carrer: prendran un aspecte polit i endreçat. Això no vol dir que hagin d'anar encaparrats d'un cap de dia a l'altre, i millor que se'n oblidin per a jugar.

A les noies no les carregueu amb tirabuixons ni ondes; val més un pentinat còmode, que no les obligui a vigilar-se contínuament i que es puguin arreglar elles mateixes. No els hi teniu els cabells; no hi ha cap motiu per a creure que el color ros sigui el més bonic, i el que resulta de les tintures—sobretot de les barates—, ultra ésser pitjor que el natural, té un aire d'artifici que no s'adiu amb un infant. I els més menuts també deixeu-los tal com són. Desterreu els «xarlots». Tothom sap que ni a un ni a tres ni a sis mesos es desenrotllen cabelleres capaces de produir aquells caragols que els arriben al nas. Un infant calb o amb un capet ple de borrisol és bonic i simpàtic, però un d'aquells pobres amb el tirabuixó cosit a la gorreta és ridícul.

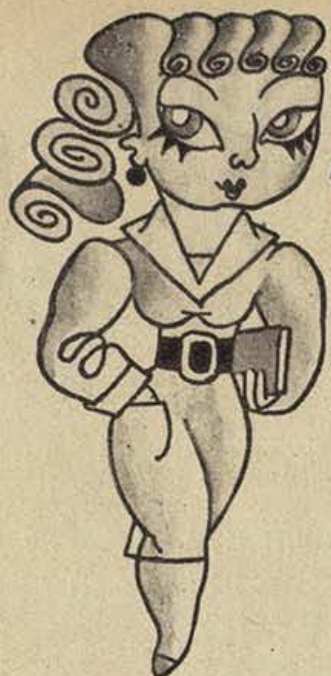
2. Les mans.—Tot al llarg de cada vida les mans juguen tant que val la pena de preocupar-se'n una mica. De primer cal portar-les netes. Als infants no n'hi ha prou amb ensenyar-los a rentar-se-les; se'ls ha de fer sentir la neteja com una necessitat i arribar a convertir en costum unes quantes ensabonades diàries. Les mans de les criatures són tofaneres, es fiquen a tot arreu, juguen amb qualsevol cosa, freguen els mobles i s'arrosseguen per terra. Són un niu d'infecció. No s'ha de permetre que toquin cap aliment sense rentar-se-les abans; no se'ls ha de confiar el berenar fins que han passat pel lavabo, i sobretot, tant si són netes com brutes,

sovint perquè aquest vici pot néixer de dur-les llargues i descurades. Cureu també de què siguin netes; el raspallet hauria d'estar al costat del sabó a tots els lavabos; ensenyeu als infants a servir-se'n i a trobar goig en veure's les mans polides. A l'hivern, si la pell es torna seca, s'ha d'untar amb glicerina o una substància grassa que la torni flexible; no espereu que es talli per a posar-hi remei; llavors es torna dolorosa i és un pretext per als infants, que s'estalvien de rentar-se. Per a sortir, quan fa fred, les mans es protegeixen amb guants; els de llana són més convenients perquè abriguen i es renten millor; per als menuts són pràctics els que deixen independent només el polze, o els més senzills de tots,

pecial després dels menjars si pel voltant de la boca n'ha quedat rastre. Les dents s'han de netejar després de cada àpat per treure'n les partícules d'aliment que s'hi han adherit; no cal remarcar que els raspallets han d'ésser individuals. I finalment, per tal que la cara acabi de fer goig, ensenyeu als infants a mocar-se sempre que calgui i a mocar-se bé; n'hi ha molt pocs que en sàpiguen i això fa que se'n vegin tants amb els dits al nas.

Presencieu sempre aquestes operacions; vigileu l'estat de la dentadura, sigueu escrupulosos i exigents, és important no solament per la bella aparença de l'infant, sinó per la seva salut actual i futura.

Maria Dolors CANALS

Roborell

Merceneta Bonafè

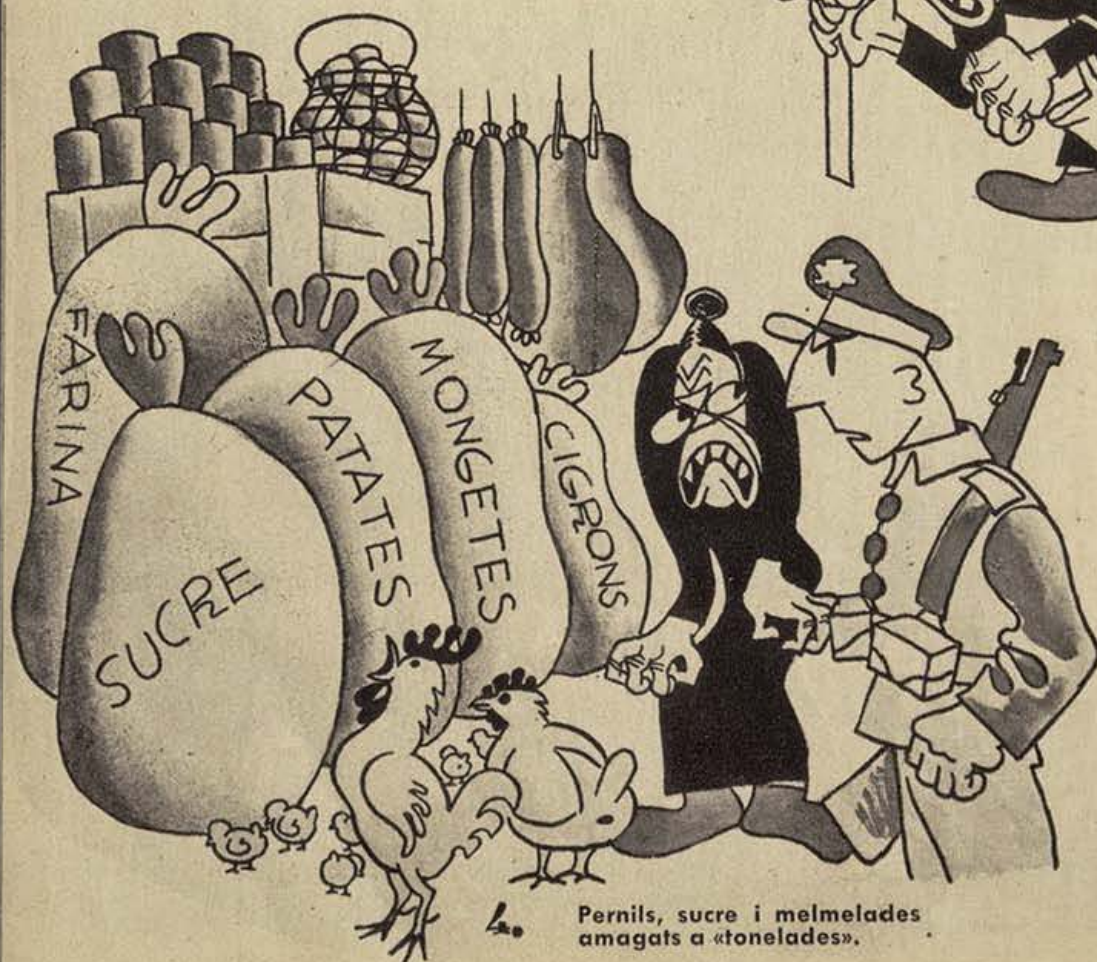
1. —«Aquí» és on ens cal patir.
«Allà» mengen a desdir. —

2. Cuita a posar al corrent
del que passa a un agent.

3. A la que feia soroll
se li fa un escorcoll.

4. Pernils, sucre i melmelades
amagats a «tonelades».

5. I l'agent de la facció
rau tancat a la presó.

Setmana
de l'infant en

EL SIGLO

GENERES DE PUNT
i CAMISERIA
CASA VILARDELL E.C.
VIA DURRUTI 49 i 51 i SUCURSALS
BARCELONA

L'amor de Joana Ney

per Ilya Ehrenburg

CAPÍTOL I

CÀSTOR I PÒLUX

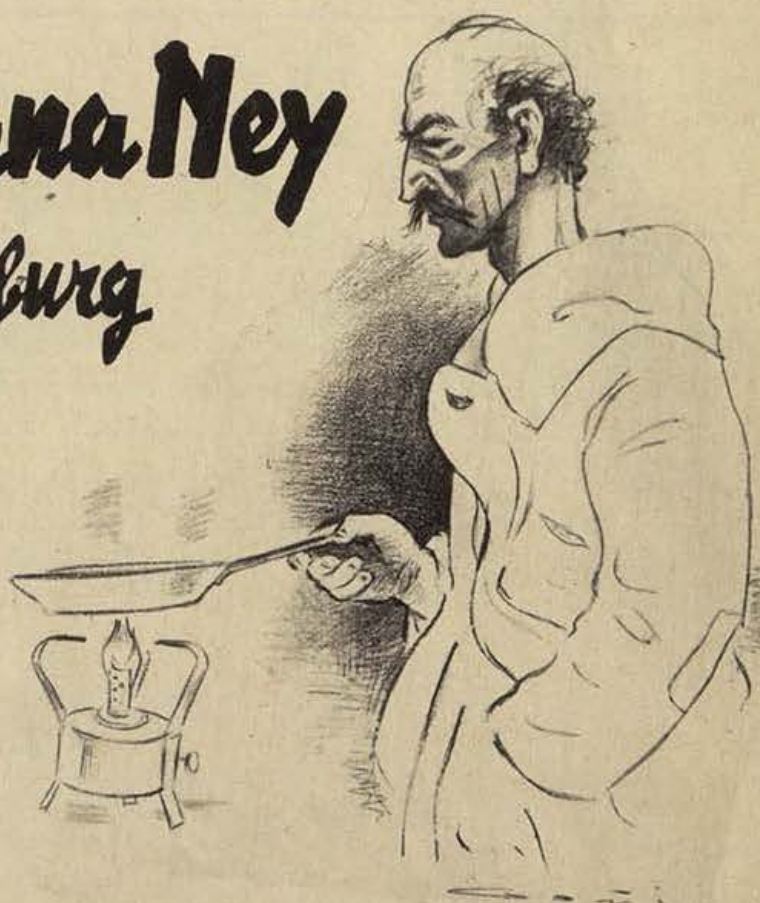
Tota la casa portava quinze dies sense llum elèctrica. Només llum la metxa pudent, submergida en oli, al costat de la qual la senyora Nechensoln fregia bunyols milanesos. La resplendor era tan feble, que amb prou feines permetia veure les xuclades i feréstegues galtes de Halibieff i la gran paella plena de pasta. Halibieff girà un bunyol amb aire de tristesa i mormolà:

—Estic acabat... Aquesta presó de Kursk... Quan surtin els de la nostra fornada ja no quedarà de mi res més que la barba, i encara aquesta sota terra.

L'esquifit Nechensoln rodolà cap a la porta com una pilota; l'obrí, la tancà, tornà a obrir-la i la tancà de nou. Després de calmar-se una mica, xiuxiejà:

—Aquí hi ha l'inspector i una de les noies espies de la Cèl·lula del Refugi Municipal. Per què he de parlar de Kursk, si ja he estat tancat almenys quatre cops, no a Kursk, sinó a altres presons? Vaig a mostrar-vos *Les Notícies*. On és el vostre Kursk, volem dir-m'ho? Quina importància té Kursk? En canvi, escolteu això: «Per ordre de la Comissió Extraordinària Panrusa (exactament igual com jo vareig ésser tractat): número u, Ivan Iboulhoff, oficial de la guàrdia blanca; número sis, Moisés Spitz, per especulació il·legal; número dinou, Adolf Bluhm, per relacions amb els monàrquics.» Sabeu quants números hi ha? Justos, vuitanta-quatre. Això empetiteix Kursk.

No aconseguireu esverar-me amb aquestes coses, vell amic. Jo no sóc d'aquests. Seria millor que em llegissiu les noves del front.

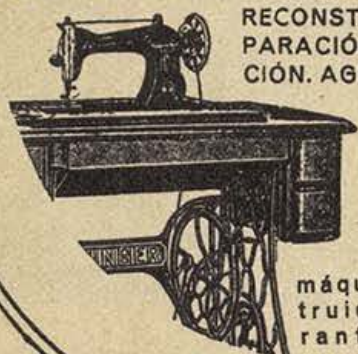

—Del front? De quin front? Qui es preocupa del front? Lloat sia Déu, a vós no us han cridat per anar-hi, oi que no? Voleu noves? Aci en teniu una que us interessa. Amb la tarja número quaranta-set poden aconseguir mitja lliura de grassa vegetal. Això per una banda. Un quart de quilo de pa. Això per una altra. Una lliura d'arròs. I res més. Ja es veu de lluny que la cosa no és per entusiasmar.

—Oh! Deixeu-vos del vostre llenguatge bolxevic. Jo sóc Halibieff, i no venc els meus principis per una lliura d'arròs. De passada podrien

AVIÑÓ, 30
(Frente al Bolsin) Tel. 24381
MAQUINAS DE COSER
DE TODAS CLASES Y MARCAS
LUIS ESTIL-LES SOLÉ

RECONSTRUCCIÓN, RE-
PARACIÓN, RESTAURA-
CIÓN. AGUJAS Y PIEZAS
DE TODAS
CLASES

Sección espe-
cial para liqui-
daciones de
máquinas recons-
truidas, ga-
rantizadas

Gran Concurs de COMPANYYA

COMPANYA organitza un grandios CONCURS permanent per a premiar el millor escrit original d'una dona, segons les següents bases:

- 1.ª L'assumpte del conte es desenvoluparà en l'actual ambient de guerra i revolució.
- 2.ª L'autor haurà d'ésser una dona.
- 3.ª Les obres hauran d'ésser inèdites i escrites en català. Tindran una extensió màxima de sis quartilles escrites a màquina.
- 4.ª El conte premiat serà publicat a COMPANYYA.
- 5.ª El premi consistirà en cent pessetes en metàl·lic. Tots els contes que, encara que no siguin premiats, es publiquin a COMPANYYA, seran pagats al preu de cinquanta pessetes.
- 6.ª Els contes hauran de presentar-se a la redacció de COMPANYYA, passeig de Pi i Margall, número 64, acompanyats d'un plec clos, amb el nom del conte i un lema o pseudònim escrit al damunt, el qual haurà de contenir el nom i l'adreça de l'autora. El jurat, els noms del qual seran donats a conèixer aviat, es reunirà cada dissabte per a dictar veredictes.

NOTA. — Pròximament donarem a conèixer el resultat del Concurs de Novel·les de COMPANYYA, el termini del qual fou ampliat fins el 31 de desembre.

D'ençà d'aquest número,
COMPANYA sortirà cada dissabte.
COMPREU EL NÚMERO DEDICAT AL NEN
Sortirà el proper dissabte

2 L'AMOR DE JOANA NEY

trobar-me un mos de qualsevol cosa? No he menjat res d'ençà que m'alliberaren. És com per sol·licitar que a un hom el tornin a ficar a la presó.

—Un mos? Us atreviu a dir això, a Moscou, a l'any mil nou-cents dinou?—

No obstant, Nechensohn s'alça. L'amistat és una gran cosa. Havien transcorregut ja molts anys d'ençà que Stepan Feodorovitch Istomin, en entrar a veure's a la petita oficina del carreró de Cherkesoof on estava instal·lat el Banc Halibieff i Nechensohn, havia trobat Nechensohn esgargamellant-se per tal de convèncer una vella asmàtica que comprés algunes accions d'una mina anomenada Everse, de la que ningú no havia sentit parlar mai, mentre Halibieff, crispant nerviosament els dits, afegia amb veu de baix profund:

—És l'empresa més prometedora del món. Us dono la meua paraula que produeix el vint-i-vuit per cent.—

Des d'aleshores, Istomin els havia motejat «Càstor i Pòlux». Una frase ocurrent pot ésser, a voltes, una frase oportuna.

Istomin observà un silenci diplomàtic respecte l'incident quan sabé que la vella asmàtica i la llegendària mina havien desaparegut per a sempre, com moltes d'altres coses. S'havien conegut al Club dels Caçadors, on Halibieff bevia conyac dels tres estels a la memòria dels morts, mentre l'abstemi Nechensohn l'esguardava amorosament. Al vestibul, havia estat el propi Nechensohn, en lloc del porter, qui havia introduït els braços de Halibieff dins les mànigues del seu abric.

Les mans fines, tívants i nervioses de Halibieff formaven un contrast notable amb les de Nechensohn, els dits rodanxons del qual s'assemblaven a fartes sangoneres que només trobaven benaurança xuclant diner. Ells dos contrastaven en tot, però aquesta mateixa disparitat no feia sinó augmentar la tendresa d'una devoció íntima, que rares vegades hom troba en els nostres temps.

El capital únic del banc havia estat l'astut cervell de Nechensohn i la decisió de Halibieff. Certament, Nechensohn podia inventar projectes com ningú, però s'espaordia de les seves propies invencions. Halibieff l'animava, per les puntes esponeroses del seu bigoti, pel seu origen aristòcrata, per la seva veu, per les amistoses relacions amb la policia, en fi, per totes aquestes característiques que distingeixen el veritable fill de Moscou.

I Nechensohn? Bah! A dir veritat, Nechensohn no havia aconseguit tan sols l'autorització legal per a viure a Moscou. Per si sol, jamai no hauria gosat aixecar la veu. Però els dos junts havien fet marxar llur banc i, darrera les parets de cristall, el brillant cervell de Nechen-

sohn, ocult sota llurs olioses grenyes, trobà terreny favorable per a desenrotllar iniciatives. Per què parlaven de «capital» els envejosos? No hi feia cap falta. El que sí feia falta eren velles senyores asmàtiques. Vaja! Fins i tot aquell acabalat pillastre de Poliana havia caigut en llurs trampes i havia treballat per la glòria de llur banc, en comptes de restaurar l'església parroquial. I un any després s'havia mort d'atacs cardíacs, malgrat d'haver-se administrat nombrosos calmants.

En el transcurs de la guerra, Nechensohn, com obeint a la veu de la inspiració, digué: «Lei!» (1). I amb Romania no en sortiren perjudicats. En el seu club, Halibieff, que era amic dels jocs de paraules, acostumava dir: «El lei és llei per a mi.»

Tot això durà fins al mes d'octubre del 1917. Aleshores sobrevingué l'espectacle ja conegut de la ruïna, i quan les daurades lletres que deien «Banc», a l'entrada de l'establiment, foren cobertes per un full de paper arrencat d'un llibre copiador, en el que figurava la menyspreable paraula de «Casa-bressol», totes les persones respectables, entre les quals es comptaven, naturalment, els nostres amics, cregueren arribada la seva fi.

Veritat és que Nechensohn tractà de comprar moneda estrangera a senyores d'edat avançada; però ho féu sense convicció ni entusiasme, i, posats a dir-ho, amb no pas gaire traça. La situació tan sols pogué salvar-se gràcies a que la seva poc imaginativa muller es dedicà al tràfec de l'alcohol. Halibieff fou enviat a la presó Boutirka, on semblava que havia de fer llarga estada i on no es trobava pas gaire incòmode. Estigué reclus un any, en el curs del qual es distragué jugant a cartes amb un anarquista de cabell rissat. En una de les inaudites ocasions en què foren interrogats per un magistrat els dos amics pogueren demostrar-se que no s'havien oblidat l'un de l'altre, malgrat que els haguessin separat el destí. Halibieff declarà nerviosament (tot ho feia amb nerviositat) que Nechensohn era romanès, potser agent de Romania i tot, puix del contrari tot l'episodi dels leis era inexplicable.

Nechensohn començà per anomenar a Halibieff tros de murri (li demostrà la seva amistat anomenant-lo tant sols «tros de») i després emprà l'expressió, aleshores corrent, de «feudal», que volia dir simpatitzant amb l'antic règim.

Amb tot, el magistrat no es prengué la molèstia d'anotar llurs declaracions, i poc després determinà que més valia alliberar-los per a què deixessin el lloc a d'altres. Hi ha magistrats així.

D'aquesta manera tornaren a trobar-se. Els dos amics s'abraçaren. I què té de particular que Pòlux no es pogués negar a la petició de Càstor?

De sota un munt de roba bruta va extreure dos llonguets. Semblava que el banquet no anava a donar més de si, però, sense reparar en la intimitat de l'amagatall, l'eixerit Halibieff enfonsà destrament la mà en un pilot de camises i peces per l'estil i enarborà ent l'aire l'amolla de l'aiguardent. Halibieff s'empassà una copa darrera l'altra. Nechen-

(1) Lei: moneda romanesa que equival a una pesseta.

Llar i Modes

PARLEM DE CUINA?

US espanten les contrarietats domèstiques i les dificultats naturals de la guerra? No ho crec. Totes vosaltres sabeu que, afortunadament, a l'Espanya nostra és molt fàcil fer plats sans i suculents i que l'enginy de la dona suplirà el que no passa d'ésser, per fortuna, més que deficiències solucionables. Els metges s'han ocupat durant llarg temps de l'equivalència en vitamines, calories, grasses, sucres, sals, etcètera, dels diversos aliments. Molts prejudicis dietètics s'han destruït, i les persones que creien que sols podrien viure alimentant-se segons els clàssics canons — lleit, ous, carn i peix — es troben a vegades sorpreses quan veuen que per a un tractament d'anèmia se'ls recomanen tomàtacs, suc de taronja, pastanagues i nous, amb preferència a aquells bistecs de llom amb els quals solucionaven el conflicte les nostres mares. El primer que cal, per a realitzar conscientment un règim alimentós adequat, és saber les calories que consumeix cadascú segons el resultat del respectiu metabolisme.

Avui dia no es pot menjar sols per un plaer al nostre paladar. En altres petits articles de cuina us donarem alguns consells i algunes receptes per aquests temps de guerra que ens sotmeten a naturals restriccions.

COMPANYA, en la seva nova pàgina de la dona, sabrà posar-se en això, com en tot, a l'ordre del dia.

PREGUNTES I RESPOSTES

ELEONOR G.: S'ACABARÀ LA GUERRA L'ANY 1938? — És impossible de preveure. S'acabarà quan haurem foragitat de la nostra terra l'últim feixista.

LA CASADA ENAMORADA D'UN ALTRE. — Si el teu company és al front, l'has de portar amb ell amb tota consideració i respecte. I sacrificant-ho tot per ell, ja que també ell ofereix cada dia la seva vida per tu i per tots nosaltres.

M. XIRAU: HE DE POSAR-LI JOGUINES AL MEU NEN EL DIA 6 DE GENÈR? — Sí, però sense enganyar-lo amb les velles fantasies dels nostres avis. Que sapiga que ets tu o que és el Govern qui li fa present de les joguines. Penses, potser, que no li agradarà més així?

G. LAPORTA: NECESSITO TREBALL, PERO NO SÉ DE QUÈ NI COM APRENDRE'N. — Molt senzill. Passa per l'Institut d'Adaptació Professional de la Dona al Treball i allà t'orientaran.

ORION

En aquesta secció resoldrem tots aquells petits dubtes que ens siguin consultats per les nostres lectores. Poden fer-se les preguntes amb un pseudònim.

MODA NOVA PER A LA DONA NOVA

Orientacions per al present

UN nou traç en la vida de la dona ha de correspondre exactament a una nova línia de la moda. Sol ocórrer en la història del vestit femení que es produeixen contradiccions aparents entre l'estil que el presideix i el que podia esperar-se de la marxa i de les exigències dels esdeveniments. Durant els últims temps de la revolució francesa, en ple Brumari i Nivós, les dones sortien pels carrers de París, emparades per les boires, vestides amb robes finíssimes de nimfa grega. Naturalment que això era degut a què l'esperit d'aquella revolució estava calcat sobre els grans motlles clàssics.

Actualment, per cert, regna el bon sentit entre nosaltres; la dona ha de vestir-se segons el lloc que ocupa en la nova societat que estem forjant amb l'heroisme i l'entusiasme. La dona treballa, participa activament en la vida política i social, va omplint els buits que l'home — el soldat triomfador de la República — deixa a la reraguarda. La moda és un reflexe d'aquest entusiasme i, sense perdre l'estètica ni l'elegància, es converteix una vegada més en document històric vivent que les cròniques futures registraran quan vulguin crear l'atmosfera en què han transcorregut aquests dies de la nostra gesta, la gesta immortal.

COMPANYA es col·loca a l'avantguarda d'aquest nou esperit de la moda i us ofereix avui un model original i exclusiu que no és la còpia servil de la moda estrangera, sinó que, dintre les línies generals de l'elegància mundial, intenta traduir el perfil de l'instant fugitiu i etern. Va cobert amb un abric de llana «bouclée» llisa. Pot fer-se de diferents tons, i queda sempre amb bona combinació, ja sigui beige i marró o bé dos tons de verd o gris.

Heus ací una cosa ben fàcil de fer fins i tot per les menys traçades. Es tracta d'un davantal molt útil per a conservar el vostre vestit net, el mateix per casa com per l'oficina. L'esquema us ensenya la manera de tallar-lo i d'ajuntar els trossos. Un cordó del mateix color tanca el coll i un altre serveix de cinyell. Aquest model queda molt bonic si es fa amb un teixit de coló estampat. Demés, té l'avantatge que es pot rentar i planxar en un moment. Un metre de roba és suficient per a fer-lo, i es pot aprofitar algun retall dels que es troben a bon preu en qualsevol magatzem.

H E M D ' É S S E R F O R T E S I B E L L E S

EL concepte de la bellesa femenina canvia amb les èpoques. Si es compara una Afrodita de Praxitel·les amb una Eva de Cranach sembla que l'estètica hagi donat una volta completa i que ni l'un ni l'altre tenien la menor idea de l'estètica femenina, ja que si s'admet la bellesa de l'Eva flamenca s'ha de descartar la possibilitat de què fos igualment bella l'Afrodita clàssica. Als nostres temps i sense haver de recórrer a exemples tan il·lustres, quantes tortures no hauran sofert les dòcils seguidors dels canons cinematogràfics, en qüestió de bellesa? Quan totes les nostres noies estaven decidides a aprimar-se fins a la transparència i quan moltes d'elles ho havien aconseguit i podien lluir unes caderes de relleus ossos i uns pòmuls sortints dignes d'ésser envejats per Marlene Dietrich, resulta que els «talkies» comencen a reproduir bel·leses d'una certa opulència de formes. «Sembla que estan més plenes» deien les espectadores, preocupades, palpant amb angoixa els braços flacs, les cames esquelètiques i àdhuc el relleu de la calavera massa visible sota la pell del rostre. Era veritat. Estaven més plenes. Després de tants i tants sacrificis per assemblar-se amb les dones del cinema, resulta que les «stars» renunciaven de ple a la tuberculosi i tornaven a mostrar-se amb formes saludables. S'havia de començar de nou, doncs, a reformar el tipus, a crear la nova silueta. No cal dir que si totes les èpoques de la vida han tingut, degut a misteriosos corrents de contagi, processos semblants de deformacions i modificacions del tipus, ara som nosaltres, les dones eminentment pràctiques, sense les cabòries que segles i segles embolcallaren els cervells de moltes altres, les que hem d'interessar-nos per l'esport, com el forjador de la bellesa. L'activitat sana i ben disciplinada ha de donar el tipus femení ideal, flexible, àgil, d'elegància espontània de moviments, ple de gràcia i de força, sense perdre per res el seu feminisme essencial, que no consisteix precisament en ésser trivial, com alguns creuen, sinó en un bell sentit afirmatiu i sà.

El tocador ajuda molt a l'embelliment del rostre femení, sempre que no deformi els seus trets, que el convertiren en una horrible careta, artificial i immòbil. Des d'aquestes pàgines us donarem consells per al maquillatge i la higiene, consells sensats i lògics, que ajudin a trobar el tipus femení veritablement bell, sense esborrar-ne per res l'expressió personal pròpia de cadascú i que no resulti la dona «standard» de les quals els carrers i els passeigs se'n veien envaïts en monòtones desfílades. El maquillatge és un art, però per a obtenir-se resultats d'èxit cal que estigui d'acord amb el sentit comú i la higiene.

Cants de lluita i llibertat

Aquelles insípides revistes femenines prostituïen la sublimitat de la música publicant en llurs pàgines «tangos» empalagosos i altres peces de ball carinclones...

Nosaltres, amb el propòsit ferm de caminar per noves ruttes i contribuir a la formació d'un esperit comú sà i pur, també dedicarem a la música el culte que es mereix. Nosaltres la respectem massa per a secundar llurs caricatures i oblidar el que és la música en realitat: el sentir d'un poble, d'una època; la vibració de molts cors que bateguen a l'ensems...

Inaugurem en aquest número la secció de cants revolucionaris.

I és «Els Segadors», himne nacional de Catalunya, el que ocupa el lloc primer i d'honor... «Els Segadors» han fet llur camí victoriós a través dels segles. Els cantaren per primera vegada els camperols catalans de la meitat del segle XVII en la lluita d'independència sostinguda contra els exèrcits de Castella del Comte-Duc d'Olivares, durant el regnat de Felip IV... I simbolitzen encara avui, després de tres centúries transcorregudes, l'ànsia indòmita d'un poble que vol ésser lliure i feliç.

Els SEGADORS.

ELS SEGADORS

Ample i majestuós (♩ = 60)

Ca - ta - le - nya, tri - om - fant, tor - na -
ho - ra, se - ga - dors! A - ra és
mo - li l'e - ne - mic en ve -

f sostenint

rà a ser ri - coi ple - nal En - dar - re - tau - ques - ta
ho - ra d'es - ta - ler - tal Per quan vinguin al - tre
lent la nostra en - se - nya: com fem cau - res - pi - guen

ra a ser ri - coi ple - nal En - dar - re - tau - ques - ta
ho - ra d'es - ta - ler - tal Per quan vinguin al - tre
lent la nostra en - se - nya: com fem cau - res - pi - guen

gent tan u - fa - nai tan su - per - bal Boncop de
uny es - mo - lem ben bé les ei - nes! Boncop de
d'or quan con - vé se - guem ca - de - nes! Boncop de

12 i 22 vegada

falç! Boncop de falç quan vulguin moure bre - gal Boncop de
falç! Boncop de falç sielblatens vo - len pen - dre! Boncop de
falç! Boncop de falç, de - fensors de la

32 vegada

falç! A raó ter - ral Boncop de falç!
falç! Que tre -